

Strategiczna Mapa
Drogowa Rozwoju
Sektora Obywatelskiego
III sektor dla Polski

Ogólnopolskie
Forum
Inicjatyw
Pozarządowych

KONFERENCJA

„Rok po VII OFIP” - Droga do Polski Obywatelskiej.
Strategiczna Mapa Drogowa Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

15-16 października 2015 r.

Czym jest i jak stosować SMD

Zbigniew Wejcman

SMD ideologicznie

SMD pozwala inaczej widzieć działalność społeczną:

- obecnie liczymy, ile jest organizacji i jak działają (KLON/JAWOR, GUS)
- Mapa pokaże co robimy i dlaczego jesteśmy potrzebni obywatelom, wspólnotom

SMD ułatwi ukazanie różnych mniejszych czy większych działań 3 sektora w jednym nurcie o widocznych efektach. Dzięki temu organizacjom łatwiej będzie oddziaływać na opinię publiczną, a system prawny i finansowy nie będzie zmuszał ich do przykładania większej uwagi biurokracji niż celom i efektom działania

Rola SMD

Strategiczna Mapa Drogowa przedstawia obszary i kierunki, w ramach których partnerstwa organizacji, wspierane przez szersze koalicje będą podejmowały zintegrowane działania.

Mapa ma ułatwić orientację w tym, jakie zadania są podejmowane, a także umiejscowić aktywność poszczególnych organizacji w ich inicjatywach na rzecz zwiększania roli obywateli i ich organizacji w życiu społeczno-ekonomicznym Polski.

Struktura SMD

WIZJA Polski i jej obywateli, do której III sektor zmierza, która łączy wszystkich, niezależnie od tego, co robią i jaki wyznają światopogląd

MISJA III SEKTORA, czyli funkcje, które III sektor powinien wypełniać, by zbliżyć się do osiągnięcia przyjętej wizji

ZASADY DZIAŁANIA, którymi III sektor powinien się kierować, niezależnie od rodzaju podejmowanych działań

CELE STRATEGICZNE, na rzecz których III sektor powinien działać, by realizując misję, osiągnąć je w perspektywie najbliższych 5 lat

Wizja Polski w SMD

WIZJA Polski i jej obywateli, do której III sektor zmierza, która łączy wszystkich, niezależnie od tego, co robią i jaki wyznają światopogląd:

POLSKA SILNA SPOŁECZEŃSTWEM OBYWATELSKIM, czyli Polska będąca demokratycznym państwem prawa, oparta na aktywności obywaterek i obywateli, równowadze obywatelskich praw i obowiązków oraz solidarności społecznej.

Misja SMD

MISJA III SEKTORA, czyli funkcje, które III sektor powinien wypełniać, by zbliżyć się do osiągnięcia przyjętej wizji:

Misją tworzących sektor obywatelski organizacji pozarządowych jest **DZIAŁANIE NA RZECZ TWORZENIA I WZMACNIANIA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO** jako partnera dla administracji i biznesu w wyznaczaniu kierunków rozwoju Polski, zaspokajaniu potrzeb obywateli i realizowaniu dobra wspólnego.

Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego

Zwiększenie liczby i jakości działań obywateli, którzy wspólnie, na poziomie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim, a także międzynarodowym, potrafią:

- samodzielnie określać cele służące dobru wspólnemu
- organizować się wokół tych celów i współpracować w oparciu o wspólne wartości i wzajemne zaufanie
- współpracować z państwem i gospodarką rynkową na zasadach suwerenności i subsydiarności
- wspierać tych, którzy gorzej radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb

Zasady SMD

Za podstawę **ZASAD DZIAŁANIA**, którymi III sektor powinien się kierować, niezależnie od rodzaju podejmowanych działań, w ramach SMD przyjęto zapis Karty Zasad Działania Organizacji Pozarządowych (OFIP 1996 i 2010):

- dobro wspólne, legalizm,
- niezależność, jawność,
- odpowiedzialność, rzetelność, rozliczalność,
- partnerstwo, podział władz, unikanie konfliktu

Cele SMD

CELE STRATEGICZNE, na rzecz których III sektor powinien działać, by realizując misję SMD, osiągnąć je w perspektywie pięciu lat:

1. Zmiana postaw i zachowań Polaków
2. Podniesienie jakości życia wszystkich obywateli
3. Zwiększenie wpływu obywateli
4. Wzmocnienie społeczności lokalnych
5. Zwiększenie roli sektora obywatelskiego (tak sformalizowanego, jak i nieformalnego) jako fundamentu społeczeństwa obywatelskiego

Priorytety SMD

Na Strategicznej Mapie Drogowej podstawowym celem strategicznym odpowiadają priorytety, z których ostatni jest horyzontalny i służebny wobec pozostałych

zmiana postaw i zachowań Polaków	podnoszenie jakości życia wszystkich obywateli	zwiększenie wpływu obywateli na sprawy ich dotyczące	wzmocnienie społeczności lokalnych
PRIORYTET I EDUKACJA NA RZECZ AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ	PRIORYTET II LEPSZA JAKOŚĆ ŻYCIA I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	PRIORYTET III SZEROKA PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	PRIORYTET IV ZINTEGROWANE SPOŁECZNOŚCI LOKALNE
zwiększenie roli sektora obywatelskiego (tak sformalizowanego, jak i nieformalnego) jako fundamentu społeczeństwa obywatelskiego			
PRIORYTET V SILNY SEKTOR OBYWATELSKI			

1. Edukacja na rzecz aktywizacji obywatelskiej

1.1. Organizacje stanowią miejsce zaangażowania obywateli

1. Działania na rzecz pozytywnego nastawienia społecznego do działalności obywatelskiej, promowania i doceniania społeczników i odbudowania tradycji społecznikowskich (kierunek działania)

2. Działania na rzecz rozwoju otwartych (na nowe idee, nowe rozwiązania i nowych ludzi) organizacji jako miejsc kreowania aktywności obywatelskiej

1. Edukacja na rzecz aktywizacji obywatelskiej

1.2. Organizacje są szkołą działań obywatelskich

3. Działania na rzecz rozwoju członkostwa i wolontariatu w organizacjach

4. Działania wspierające aktywność obywateli w sprawach publicznych i uczące praktycznych umiejętności

1.3. Organizacje uzupełniają system publicznej oświaty

5. Działania na rzecz wprowadzenia rzetelnej edukacji obywatelskiej do systemu edukacji formalnej (szkolnej)

6. Działania na rzecz uzupełniania oferty systemu oświaty w zakresie edukacji obywatelskiej oraz tworzenia i wdrażania alternatywnych programów edukacji obywatelskiej

2. Lepsza jakość życia i włączenie społeczne

2.1. Organizacje świadczą usługi publiczne wysokiej jakości

7. Działania na rzecz dostarczania usług odpowiadających na rzeczywiste potrzeby ludzi, w tym kompleksowego diagnozowania potrzeb społecznych

8. Działania na rzecz podwyższania jakości usług publicznych, w tym standaryzacji usług społecznych, a także promowanie usług świadczonych przez organizacje pozarządowe

2. Lepsza jakość życia i włączenie społeczne

2.2. Organizacje dostarczają alternatywne usługi i uzupełniają usługi dostarczane przez państwo oraz rynek

9. Działania na rzecz rozwoju usług w obszarach, które przez państwo i rynek nie są uznawane za warte interwencji (trudne, niszowe, nierentowne)

10. Działania na rzecz poszukiwania rozwiązań innowacyjnych (nowatorskich) dla problemów społecznych

2. Lepsza jakość życia i włączenie społeczne

2.3. Organizacje działają na rzecz szerokiego włączenia społecznego wszystkich grup mieszkańców

11. Działania na rzecz upodmiotowienia grup, dla których działają organizacje, i realizacji zasady pomocniczości

12. Działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem (przede wszystkim reintegracja społeczna, potem zawodowa, w tym inicjatywy w zakresie ekonomii i przedsiębiorczości społecznej)

3. Szeroka partycypacja obywatelska

3.1. Organizacje uczestniczą w procesie stanowienia prawa oraz w tworzeniu i realizacji polityk publicznych

13. Działania na rzecz szerokiego uczestnictwa obywateli w stanowieniu prawa oraz tworzenia polityk publicznych, a także na rzecz wzmocnienia roli organizacji w dialogu społecznym i obywatelskim

14. Działania na rzecz umożliwiania udziału obywateli w debacie publicznej, w tym poprzez tworzenie przestrzeni do dyskusji i ułatwianie dostępu do mediów publicznych i obywatelskich, sprzyjanie debacie publicznej oraz dbanie o jej wysoką jakość

3. Szeroka partycypacja obywatelska

3.2. Organizacje są ważnym elementem kontroli publicznej

15. Działania na rzecz zapewnienia obywatelom możliwości kontroli instytucji wpływających na ich życie, w tym poprzez dostęp do informacji publicznej i wsparcie osób wykrywających nieprawidłowości

16. Działania na rzecz monitoringu instytucji życia społecznego w zakresie przestrzegania prawa i standardów oraz na rzecz wzmocnienia organizacji kontrolujących instytucje życia społecznego

3. Szeroka partycypacja obywatelska

3.3. Organizacje reprezentują interesy obywateli

17. Działania na rzecz wzmocnienia głosu organizacji reprezentujących obywateli w kształtowaniu sfery politycznej i gospodarczej państwa, w tym wypracowanie stanowisk organizacji w najważniejszych sprawach publicznych

18. Działania na rzecz reprezentowania interesów różnych grup społecznych (w szczególności grup, które pozbawione są swoich przedstawicieli) i uzgadniania interesów pomiędzy różnymi grupami społecznymi

4. Zintegrowane społeczności lokalne

4.1. Organizacje są zakorzenione w społeczności lokalnej

19. Działania na rzecz budowania lokalnych tożsamości i wzmocnienia postaw pro-obywatelskich oraz odpowiedzialności za dobro wspólne

20. Działania na rzecz angażowania społeczności lokalnej w rozwiązywanie problemów, w tym upowszechniania lokalnej filantropii

4. Zintegrowane społeczności lokalne

4.2. Organizacje integrują, animują i angażują lokalną społeczność

21. Działania na rzecz wspierania aktywności w społeczności lokalnej, w tym inicjatyw obywatelskich, nieformalnych ruchów, nowych organizacji pozarządowych

22. Działania na rzecz współpracy instytucjonalnej i tworzenia lokalnych partnerstw

4. Zintegrowane społeczności lokalne

4.3. Organizacje są ambasadorem zrównoważonego rozwoju

23. Działania na rzecz monitorowania rozwoju zrównoważonego i udziału obywateli w planowaniu rozwoju

24. Działania na rzecz systemowych rozwiązań wpływających na zrównoważony rozwój (alternatywne źródła energii, ekonomia społeczna itp.)

5. Silny sektor obywatelski

5.1. Sektor obywatelski działa na zasadzie partnerstwa, przejrzystości i rozliczalności

25. Działania na rzecz współpracy wewnątrzsektorowej, tworzenia partnerstw i reprezentacji na różnych szczeblach życia społecznego (realizacja Mapy)

26. Działania na rzecz samokontroli, jawności i przejrzystości funkcjonowania organizacji oraz demokratycznego zarządzania w organizacjach, w tym wzmocnienia pozycji członków oraz ciał nadzorczych i kontrolnych

27. Działania na rzecz tworzenia systemu wsparcia organizacji wrażliwego na ich potrzeby

5. Silny sektor obywatelski

5.2. Organizacje działają w sprzyjających warunkach prawnych i w oparciu o wystarczające zasoby

28. Monitorowanie systemu prawnego dotyczącego aktywności obywatelskiej oraz działania na rzecz jego uproszczenia i dostosowania do potrzeb obywateli

29. Działania na rzecz wypracowania rozwiązań sprzyjających niezależności i samowystarczalności organizacji: pozabudżetowe źródła finansowania i reforma dotychczasowych sposobów finansowania budżetowego (1%, zlecenie zadań)

30. Działania na rzecz wzmocnienia personelu organizacji oraz wzmocnienia organizacji w roli przyjaznych pracodawców

5. Silny sektor obywatelski

5.3. Sektor organizacji jest wiarygodnym partnerem dla biznesu i administracji

31. Działania na rzecz rozwoju współpracy z biznesem, w tym w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu

32. Działania na rzecz rozwoju współpracy z administracją publiczną

33. Działania służące pokazywaniu rzeczywistych efektów działalności społecznej

Wdrażanie SMD: Partnerstwa

Poszczególnymi kierunkami, bądź – wyjątkowych przypadkach obszarami – zajmują się Partnerstwa Tematyczne (PT), tworzone przez organizacje mające potencjał i doświadczenia w zakresie tematycznym Partnerstwa

Każde PT opracowuje i przyjmuje Porozumienie oraz regulamin

Obowiązkowe jest również opracowanie przez PT wstępnego harmonogramu działań Partnerstwa w 2016 roku oraz strategii rzeczniczej Partnerstwa

Wdrażanie SMD: Partnerstwa

Powstanie Partnerstw Tematycznych może być wsparte przez inicjatora – osobę fizyczną

Rolą inicjatora będzie doprowadzenie do utworzenia Partnerstwa Tematycznego (jeden inicjator odpowiada za jedno Partnerstwo). Inicjator zaprasza organizacje pozarządowe działające w zakresie tematycznym Partnerstwa i doprowadza do powołania grupy min. 3 organizacji. Rola inicjatora się kończy.

Partnerstwo wybiera spośród organizacji uczestniczących koordynatora na czas stały lub określony (wg regulaminu) do III 16

Wdrażanie SMD: Partnerstwa

Ideą Partnerstw powinno być jak najmniej formalności, jak najwięcej dowodów na skuteczność i efektywność

Istotą Partnerstwa jest porozumienie się organizacji, które w ramach swojej aktywności realizują - specjalnie lub jako efekty uboczne - cele SMD

Partnerstwa powstają i funkcjonują w oparciu o „Zasady tworzenia i działania Partnerstw Tematycznych...”

Partnerstwo raz do roku – na spotkaniach związanych z OFIP - sprawozdaje się z realizacji własnej strategii informując, czy zadeklarowane inicjatywy zostały zrealizowane i z jakim skutkiem oraz na jakim etapie jest realizowana wewnętrzna strategia Partnerstwa

Wdrażanie SMD: Partnerstwa

Partnerstwa działają w oparciu o swoje wewnętrzne strategie, w tym:

1. Diagnoza problemu/tematu

- temat PT w działaniach organizacji oraz dookreślenie tematu rzecznictwa
- diagnoza interesariuszy realizujących działania w tematyce zbieżnej do obszaru/kierunku PT wraz ze wskazaniem dotychczas realizowanych doświadczeń w tym temacie
- ryzyka oraz szanse związane z realizacją interwencji/rzecznictwa

2. Identyfikacja potencjalnych sprzymierzeńców/członków ew. koalicji

- określenie zainteresowanych współpracą podmiotów

3. Propozycja celu rzecznictwa

- Jakie efekty planuje osiągnąć PT po zrealizowaniu działań i jak to zrobi

4. Proponowane strategie rzecznictwa i metody rzecznicze

Wdrażanie SMD: Koordynacja

Działania Partnerstw Tematycznych mogą być wsparte przez koalicję – grupę utworzoną obok PT przez podmioty/osoby, które nie mogą lub nie chcą w sposób stały uczestniczyć bezpośrednio w Partnerstwie

Partnerstwa Tematyczne będą miały – w ramach określonych w Mapie – swobodę wyboru kierunków działań oraz zakresu i sposobów ich realizacji. Aby wesprzeć Partnerstwa oraz zapewnić spójność i zgodność ich działań z Mapą powołane zostaną ciała, wraz z Partnerstwami tworzące fundament stosowania SMD

Wdrażanie SMD: Koordynacja

Punkt Koordynacyjny - będzie wspierał proces wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi realizatorami Mapy oraz udzielał im pomocy organizacyjnej prowadząc portal internetowy

Krajowy Panel Ekspertów - czuwa nad spójnością merytoryczną działań Partnerstw oraz ich zgodnością z Mapą. Wspiera Partnerstwa merytorycznie, pomaga w przewyżnianiu trudności i problemów

Stała Konferencja ds. Strategicznej Mapy Drogowej – coroczne spotkanie plenarne, podejmujące kluczowe decyzje dotyczące stosowania Mapy, aktualizacji jej treści oraz systemu jej stosowania

Monitoring i ocena SMD

Strategiczna Mapa Drogowa (SMD) ma być dokumentem otwartym na zmiany, co oznacza, że zarówno jego stosowanie, jak i ewentualne aktualizacje zależeć będą od zaangażowania zainteresowanych organizacji.

Aktualizacja Mapy, w tym także zasad i sposobu jej stosowania, będzie dokonywana w okresach trzyletnich w oparciu o wnioski wynikające z oceny postępów w realizacji kierunków działań i celów określonych w SMD.

Stosowanie SMD

Jeżeli działania organizacji:

- mieszczą się w określonych w *Mapie* kierunkach
- ich efekty przyczyniają się do osiągnięcia celów strategicznych *Mapy*
- nie służą osiągnięciu zysku
- są zgodne z opisanymi w *Mapie* zasadami
- to organizacja stosuje *Strategiczną Mapę Drogową*

Strategiczna Mapa
Drogowa Rozwoju
Sektora Obywatelskiego
III sektor dla Polski

Ogólnopolskie
Forum
Inicjatyw
Pozarządowych

STRATEGICZNĄ MAPĘ DROGOWĄ

MOŻE STOSOWAĆ KAŻDA

ORGANIZACJA

ZAPRASZAMY!